
Soorten teksten.

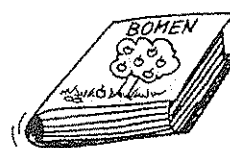
verhaal-tekst

Een verhaal-tekst is een tekst, waarin een verhaal wordt verteld.
Dit is vaak niet echt gebeurd.

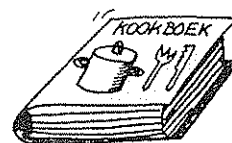
leer- of weet-tekst

Een leer- of weet-tekst is een tekst met informatie.
Deze informatie vertelt je iets over de wereld. Vaak kun je nieuwe dingen leren van zo'n tekst. Bijvoorbeeld in je biologie- en aardrijkskundeboek staan veel leer- of weet-teksten.

doe-tekst

Een doe-tekst is een tekst waarin stap voor stap staat hoe je iets moet doen.
Een kookboek is een doe-tekst, maar ook een bouwtekening bij een bouwdoos.

opzoek-tekst

Een opzoek-tekst is een tekst waarin je iets op kunt zoeken.
Als je bijvoorbeeld op wilt zoeken wat het telefoonnummer van iemand is.
Of als je op wilt zoeken hoe laat de bus vertrekt. Ook is een woordenboek een opzoek-tekst. Je wilt dan opzoeken wat een woord betekent of hoe je het moet schrijven.

mening-tekst

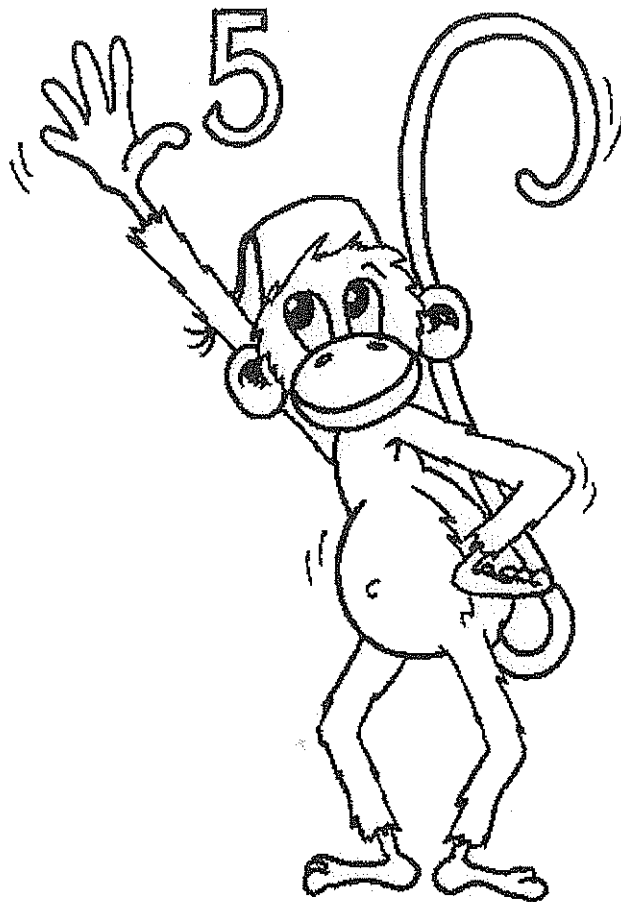
In een mening-tekst schrijft iemand wat hij vindt over een onderwerp.

Vragen-kaart.

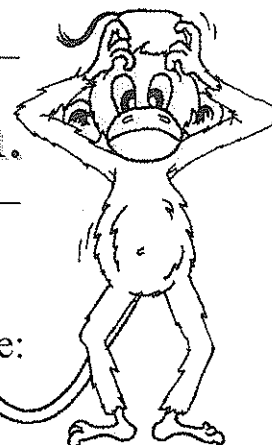
Als je dit plaatje van de aap ziet stel je jezelf de volgende vijf vragen:

1. Wat is dit voor soort tekst?
2. Waarom ga ik deze tekst lezen?
en
3. Hoe ga ik deze tekst lezen?
4. Wat zal er in de tekst staan?
5. Wat weet ik er al van?

(Bij hoofdstuk 2)

Stappenplan moeilijke woorden.

Als je een moeilijk woord tegenkomt in de tekst moet je:

1. Het woord nog een keer lezen. Weet je het nu wat het woord betekent?
Nee? →
2. Lees een stukje terug in de tekst. Staat hier uitgelegd wat het woord betekent?
Nee? →
3. Lees een stukje verder in de tekst. Staat hier uitgelegd wat het woord betekent? Nee? →
4. Kijk in het woordenboek. Begrijp je wat daar in staat?
Nee? →
5. Vraag aan iemand anders wat het woord betekent.

(S. Sliepen en J.Plattel, 1992)

(Bij hoofdstuk 3)

Stappenplan hoofdgedachte.

Om de hoofdgedachte uit de tekst te halen, moet je de volgende stappen volgen:

1. Kijk naar de titel en eventueel ondertitel en plaatjes; bereid je voor op het lezen.
2. Kijk naar de opbouw van de tekst.
3. Onderstreep de signaal-woorden en geef aan wat voor soort signaal-woord het is.
4. Geef aan welke signaal-woorden belangrijk zijn voor de hoofdgedachte en welke niet.
5. Daarna stel je jezelf de vraag: Wat wil de schrijver zeggen?

(bij hoofdstuk 6)

Stappenplan samenvatten.

Om een tekst samen te vatten,
moet je de volgende stappen nemen:

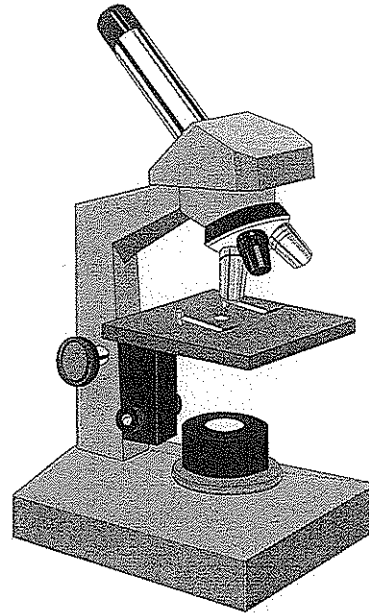
1. Geef de hoofdgedachte van de tekst.
2. Stel naar aanleiding van de hoofdgedachte de hoofdvraag. Dit mag geen vraag zijn, die je met ja of nee kunt beantwoorden.
3. Geef kort antwoord op die hoofdvraag. Haal je antwoord uit de tekst.
4. Schrijf de hoofdgedachte, de hoofdvraag en het antwoord nu achter elkaar op. Maak er goede zinnen van.

Zorg dat het een mooi, kort verhaal wordt.

(bij hoofdstuk 9)

Leeskaart

De microscoop

- 1 Het oog van de mens is een prachtig orgaan. We kunnen er de wereld om ons heen mee zien. We leren de vorm en de kleur van de dingen kennen en we kunnen zien of een voorwerp dichtbij of ver weg is.

- 5 Maar hoe bijzonder onze ogen ook zijn, er zijn vele dingen die we alleen kunnen zien met behulp van een *microscoop*. Een microscoop is een instrument, waarmee je hele kleine dingen toch kunt zien. Er zijn namelijk honderden dingen die te klein zijn om met het blote oog te zien. Zo bestaan er bijvoorbeeld plantjes die heel klein zijn. Ze zijn zo klein, dat je er duidenden zou kunnen plaatsen op de punt achter deze zin.

- 10 Een microscoop werkt als volgt. Iedere microscoop bevat één of meer lenzen. Met behulp van die lenzen zien we voorwerpen vergroot. Bijvoorbeeld als we iets zien, komt dat doordat licht teruggekaatst wordt van het voorwerp naar ons oog. Als de lichtstralen rechtstreeks van het voorwerp naar ons oog gaan, zien we het voorwerp op *ware grootte*. Het voorwerp
- 15 lijkt dan niet groter dan het in werkelijkheid is. Als de lichtstralen echter op een bepaalde manier gebogen worden, lijkt het voorwerp groter. Als dat gebeurt, zeggen we dat het voorwerp *vergroot* is. Lenzen kunnen de lichtstralen zo buigen, dat we de voorwerpen door de lens vergroot zien.

- Dankzij de lenzen in de microscoop kun je dus heel veel dingen uit het
- 20 dagelijks leven zien waar je nog niets van af wist.

(leeskaart bij de instaptoets)

Leeskaart

Honden en hun zintuigen.

- 1 Dieren hebben, net als mensen, organen waarmee zij prikkels uit de buitenwereld kunnen waarnemen. Zo kunnen dieren en mensen bijvoorbeeld ruiken met de neus, zien met de ogen en horen met de oren.

- 5 Deze organen, de *zintuigen*, zijn bij honden goed ontwikkeld. Maar sommige zintuigen zijn bij hen beter ontwikkeld dan die van vele andere dieren.

- Om te beginnen is het reukzintuig van sommige honden bijna *weergaloos*. Dat wil zeggen dat dit bij bijna geen enkel dier even goed ontwikkeld is. Jacht- en speurhonden zijn hiervan een voorbeeld. Zo kan de bloedhond een spoor volgen dat door andere honden niet opgemerkt wordt. Hij hoeft maar
10 één keer te snuiven aan de kleren of de schoenen van een bepaalde persoon. Daarna kan hij deze kilometers vervolgen over straten, velden en heuvels. Hierdoor wordt hij in sommige landen gebruikt als speurhond.

- Ook het gehoor van een hond is buitengewoon goed. Hij kan bijvoorbeeld heel zwakke geluiden horen en kan zelfs geluiden opvangen die buiten het
15 *gehoorvermogen* van de mens vallen. Geluiden dus waartoe de mens niet in staat is die te horen. Zo zijn er bijvoorbeeld speciale hondenfluitjes, die een geluid geven dat veel te hoog is voor een mens. Honden kunnen dit wel horen. De meeste honden kunnen ook hun oren bewegen, om de richting waar het geluid vandaan komt vast te stellen. Zo kunnen ze hun oren nog
20 beter gebruiken.

Honden kunnen dus erg goed ruiken en horen!

(leeskaart bij de controlettoets)